

خودروهایی گریزان از معاینه فنی

شاید هیچ کس به اندازه آنها در بحرانی شدن آلودگی هوای شهرشان مقصر نباشد؛ مالکان خودروهایی که قانون را زیر پا می‌گذارند...

جام جم آنلاین: شاید هیچ کس به اندازه آنها در بحرانی شدن آلودگی هوای شهرشان مقصر نباشد؛ مالکان خودروهایی که قانون را زیر پا می‌گذارند، جریمه پلیس را به جان می‌خرند، با دود سیاه و غلیظ متصاعد شده از آگزوز خودرویشان به آلودگی هوای شهر دامن می‌زنند اما ترجیح می‌دهند گذرشان به مراکز معاینه فنی خودرو نیفتد چون خوب می‌دانند. تا زمانی که مشکل آلاینده‌ی خودرویشان را برطرف نکنند از برگه معاینه فنی خبری نیست.

بیشتر آنها مالکان خودروهای شخصی فرسوده هستند، همان‌هایی که به قول خودشان آهی در بساط ندارند که بخواهند چهارچرخه زهوار دررفته‌شان را با خودروی نویی هرچند ارزان‌قیمت عوض کنند، از طرفی خرج کردن برای رفع عیب و ایرادات خودرویشان را ریختن پول داخل جوی آب می‌دانند، پس ترجیح می‌دهند با همین اتول قراضه‌شان خیابان‌های شهر را بالا و پایین کنند چون معتقدند به هر حال هرچه باشد اسمش خودروی شخصی است و از ایستادن گوشه خیابان به انتظار اتوبوس و تاکسی بهتر است.

آمارها می‌گویند مالکان 1/5 میلیون خودرو در تهران با واژه معاینه فنی بیگانه‌اند، همان‌هایی که نه اجبار قانونی و نه نگرانی از جریمه پلیس هنوز نتوانسته پایشان را به مراکز معاینه فنی باز کند، این درحالی است که به استناد همین آمارها 80 درصد آلودگی هوای کلانشهر تهران ناشی از آلاینده‌های وسایل نقلیه است. هرچند بحرانی شدن وضعیت آلودگی هوا در اکثر کلانشهرهای کشور (بویژه تهران) و معطوف شدن توجه‌ها به تبعات این معضل، مسوولان شهری را برآن داشت که طی سال‌های اخیر راهکارهای پیشگیرانه و کنترلی برای مقابله با این معضل را با جدیت بیشتری دنبال کنند اما تردد 1/5 میلیون خودرو بدون معاینه فنی در تهران تصویر چندان رضایت بخشی را از وضعیت موجود پیش‌رو نمی‌گذارد.

معاینه فنی به زور جریمه

آبان ماه سال 87 هنگامی که وضعیت آلودگی هوای پایتخت در شرایط هشدار قرار گرفت، مسوولان ستاد آلودگی هوای تهران به فکر چاره‌اندیشی در این زمینه افتادند، به‌طوری که رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا از برخورد جدی با خودروهای فاقد معاینه فنی خبر داد و این مساله موجب شد یکباره انبوهی از خودروها به سوی مراکز معاینه فنی خودرو سرازیر و صف‌های کیلومتری مقابل این مراکز تشکیل شود.

نکته جالب این‌که چند سال قبل از اجرای چنین تصمیمی مسوولان ستاد مرکزی معاینه فنی خودروهای تهران همواره از خالی بودن روزانه گاه تا 80 درصد ظرفیت مراکز معاینه فنی خودروها گلایه داشتند اما با تصمیم پلیس مبنی بر اجباری شدن معاینه فنی خودروها به یکباره جهشی در مراکز خودروها به مراکز معاینه فنی به‌وجود آمد.

در واقع اگر بخواهیم منصفانه به قضیه نگاه کنیم آنچه درحال حاضر پای بسیاری از شهروندان را به مراکز معاینه فنی کشانده است اجبار قانونی و نگرانی از جریمه شدن توسط پلیس است و این واقعیت تلخ که اگر همین اجبار قانونی نباشد شاید آمار خودروهای مراجعه‌کننده به مراکز معاینه فنی نسبت به شرایط فعلی کاهش چشمگیری پیدا کند.

کاهش سالانه 182 هزار تن آلاینده

خسارت سالیانه 12 هزار میلیارد تومانی آلودگی هوا به کشور، سهم 80 درصدی خودروها و موتورسیکلت‌ها در آلودگی هوا، وجود هزاران دستگاه خودروی فرسوده دارای آلاینده‌ی بالا، مرگ سالانه 5 هزار نفر بر اثر بیماری‌های مرتبط با آلودگی هوا که 4 هزار نفر از آنها شهروندان تهرانی هستند، فاصله گرفتن خودروهای تولید داخل از استانداردهای زیست محیطی و آلاینده‌ی بالای این خودروها و... درحالی زنگ خطر بحرانی شدن آلودگی هوا برای ساکنان کلانشهرها را به صدا درآورده که متأسفانه همزمان با آن طرح‌ها و گزینه‌هایی که به عنوان راهکارهای کنترل آلودگی هوا مطرح است در این سال‌ها آنچنان که باید جدی گرفته نشده است.

نکته: تصویب قانون معافیت 5 ساله خودروهای نو از انجام معاینه فنی آن هم در شرایطی که خودروهای داخلی در آلودگی هوا سهمی 80 درصدی دارند و کلانشهرهای ما بویژه پایتخت با بحران آلودگی هم مواجه است طرحی غیرکارشناسانه است وجود صدها هزار دستگاه خودرو فرسوده و قدیمی که فاقد استانداردهای لازم زیست محیطی هستند، کلانشهرها و بخصوص

پایتخت را برای داشتن هوایی سالم با بحران مواجه ساخته است و در این میان خودروها در حالی مقصر ردیف اول شناخته شده‌اند که بررسی‌ها نشان می‌دهد معاینه فنی تمام خودروهای پایتخت موجب کاهش سالانه 182 هزار تن آلاینده هوا از جمله مونوکسیدکربن و هیدروکربن خام موجود در هوا می‌شود. اما این تنها مزیت معاینه فنی خودروها برای یک شهر و شهروندان آن نیست زیرا آمارها نشان می‌دهد با مراجعه یک میلیون و 100 هزار دستگاه خودرو هر ساله به مراکز معاینه فنی حدود 172 میلیون لیتر در مصرف بنزین صرفه‌جویی می‌شود.

نگرانی از یک قانون

براساس قانون قبلی خودروهای نو تا 2 سال پس از تاریخ تولید نیازی به دریافت برگه معاینه فنی نداشتند اما با تصویب و اجرای قانون جدید اخذ جرائم رانندگی در کشور، خودروهای نو تا 5 سال از دریافت معاینه فنی معاف شده‌اند؛ موضوعی که موجب اعتراض مسوولان محیط زیست و دیگر کارشناسان و فعالان مرتبط با این حوزه شده است.

آنها می‌گویند هم‌اکنون در بسیاری از کشورهای اروپایی که هم کیفیت خودروهای تولیدی قابل مقایسه با خودروهای داخلی ما نیست و هم این کشورها مانند کلانشهر تهران با معضل آلودگی هوا دست و پنجه نرم نمی‌کنند براساس قانون خودروهای نو تا یکسال پس از تولید موظف به انجام مجدد معاینه فنی هستند، بنابراین تصویب قانون معافیت 5ساله خودروهای نو از انجام معاینه فنی آن هم در شرایطی که خودروهای داخلی در آلودگی هوا سهمی 80 درصدی دارند و کلانشهرهای ما بویژه پایتخت با بحران آلودگی هم مواجه است طرحی غیرکارشناسانه است. مدیرعامل ستاد مرکزی معاینه فنی خودروهای تهران نیز در حالی که معاینه فنی خودروها را یکی از محورهای اصلی طرح جامع کاهش آلودگی هوای تهران می‌داند، معتقد است: افزایش زمان معاینه فنی خودروها از 2 به 5 سال براساس قانون جدید راهنمایی و رانندگی در تشدید آلودگی هوای کلانشهرها بویژه تهران تاثیر جدی خواهد داشت.

اما این فقط مسوولان شهرداری تهران نیستند که نسبت به این موضوع اعتراض دارند به‌طوری که مدیرکل دفتر پایش فراگیر سازمان حفاظت محیط زیست نیز با اشاره به این که 80 درصد آلودگی هوای کلانشهرها از تردد خودروها ناشی می‌شود از افزایش زمان معاینه فنی خودرو از 2 به 5 سال انتقاد کرده و به صراحت می‌گوید که این مصوبه یک مصوبه زیست‌محیطی نیست.

پوران محمدی / گروه جامعه